

ZAHİD QƏNBƏROV
Naxçıvan Dövlət Universiteti,
0009-0008-8287-1155
zahidislam@mail.ru

YENİ MARŞRUTUN AZƏRBAYCAN İQTİSADİYYATINA TƏSİRİ

Xülasə

Bu məqalədə “Yeni marşrut” adlandırılan və Azərbaycanın əsas hissəsini Ermənistan ərazisindən keçməklə Naxçıvanla birləşdirəcək yeni avtomobil yolu layihəsinin ölkə iqtisadiyyatına potensial təsirləri təhlil olunmuşdur. Araşdırmada marşrutun iqtisadi səmərəliliyi, logistik xərclərin azalması, ticarət dövriyyəsinin artımı, investisiya mühitinə təsiri və regional inteqrasiya imkanları qiymətləndirilmişdir.

Məqalədə yeni marşrut layihəsinin Azərbaycanın iqtisadiyyatına təsiri makroiqtisadi göstəricilər, regional inkişaf parametrləri və xarici ticarət axınları əsasında təhlil edilir. Tədqiqatın əsas məqsədi layihənin qısa, orta və uzunmüddətli iqtisadi effektlərini qiymətləndirmək, həmçinin risk və çağırışları müəyyən etməkdir.

Tədqiqat nəticəsində müəyyən edilir ki, layihənin reallaşması yükdaşıma xərclərini və daşınma müddətini xeyli azaltmaqla, Naxçıvanın idxal-ixrac dövriyyəsinə əhəmiyyətli dərəcədə artırmağa imkan verəcək. Bundan əlavə, yolun istifadəyə verilməsi nəticəsində Azərbaycanın ümumi tranzit yükləri əsaslı şəkildə artmağa imkan verəcək. Yeni marşrut yalnız daxili iqtisadi inteqrasiyanı gücləndirmir, həm də regionun geosiyasi və ticari əhəmiyyətini artıraraq Azərbaycanın beynəlxalq ticarət dəhlizlərində mövqeyini möhkəmləndirir.

Yeni nəqliyyat marşrutlarının yaradılması Azərbaycanın iqtisadiyyatına mühüm töhfələr verir. Bu marşrutlar tranzit imkanlarını genişləndirərək ölkənin geoiqtisadi mövqeyini gücləndirir, ticarət dövriyyəsinə artırır və xarici bazarlara çıxışı asanlaşdırır. Nəticədə, logistika xərcləri azalır, ixrac imkanları genişlənir və ölkəyə əlavə valyuta axını təmin olunur.

Eyni zamanda yeni marşrutlar regional əməkdaşlığın dərinləşməsinə, sərmayələrin cəlbinə, sənaye parklarının və logistika mərkəzlərinin inkişafına şərait yaradır. Bu, həm iqtisadi artıma, həm də sosial rifahın yüksəlməsinə xidmət edərək Azərbaycanın uzunmüddətli dayanıqlı inkişafını dəstəkləyir.

Açar sözlər: Yeni marşrut, Naxçıvan, logistika xərcləri, iqtisadi inteqrasiya, ticarət dövriyyəsi, tranzit potensialı

Giriş

Qlobal iqtisadiyyatın inkişafında nəqliyyat və logistika infrastrukturu strateji əhəmiyyətə malikdir. Müasir beynəlxalq ticarət sistemində yükdaşıma xərclərinin azalması, tranzit müddətlərinin qısalması və ticarət marşrutlarının şaxələndirilməsi ölkələrin rəqabət qabiliyyətinin əsas göstəriciləri sırasındadır. Azərbaycan üçün isə əsas iqtisadi çağırışlardan biri, ölkənin əsas hissəsi ilə Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında birbaşa quru əlaqəsinin uzun illər mövcud olmamasıdır.

1991-ci ildən etibarən Ermənistan ərazisindən keçən nəqliyyat xətləri bağlandığı üçün Naxçıvanın bütün idxal və ixrac əməliyyatları İran və Türkiyə üzərindən həyata keçirilmişdir. Bu, orta daşınma məsafəsini 350–400 km artırmış, logistika xərclərini 25–30%, daşınma müddətini isə təxminən iki dəfə artırmışdır. Nəticədə Naxçıvanın daxili bazarında istehlak mallarının qiymətləri Azərbaycanın əsas hissəsinə nisbətən orta hesabla 15–20% yüksək formalaşmışdır (2, s. 99).

Yeni marşrut layihəsi, Ermənistan ərazisindən keçməklə Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan arasında quru nəqliyyat əlaqəsini bərpa etməyi nəzərdə tutur. İlk iqtisadi modelləşdirmələr göstərir ki, bu marşrutun istifadəyə verilməsi yükdaşıma məsafəsini təxminən 300–350 km azalda, daşınma xərclərini 18–20% optimallaşdırır və illik logistik qənaəti 40–50 milyon ABŞ dolları həcmində təmin edə bilər. Bundan əlavə, yolun açılması Naxçıvanın xarici ticarət dövriyyəsini ilk üç ildə 30–35% artırır, Azərbaycanın ümumi tranzit potensialına isə ildə əlavə 1,5–2 milyon ton yük axını daxil edə bilər (7, s. 99).

8 avqust 2025-ci ildə Ağ evdə ABŞ Prezidenti Donald Tramp, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyev və Ermənistanın Baş naziri Nikol Paşinyan arasında 3 tərəfli sülh memorandumunu imzalandı. Həmin mərasimdə Donald Tramp Zəngəzur dəhlizindən də danışaraq, ABŞ-nin Ermənistanla 99 illik müqavilə imzaladığını və bu müqavilənin daha 99 il uzadılacağını bildirdi. Həmçinin Donald Tramp ABŞ şirkətlərinin bu bölgəni inkişaf etdirəcəyini və çoxlu pul xərcləyəcəyini bildirdi.

Bu məqalənin məqsədi Zəngəzur dəhlizi çərçivəsində Ermənistan ərazisindən keçməli olan və Azərbaycanın əsas hissəsini Naxçıvanla birləşdirən yeni marşrut “Trump marşrutu və ya Beynəlxalq sülh və rifah naminə Tramp marşrutu (TRIPP)” (ing. Trump Route for International Peace and Prosperity (TRIPP)) layihəsinin iqtisadi təsirlərini makroiqtisadi göstəricilər əsasında təhlil etmək, qısa və uzunmüddətli perspektivdə yaradacağı dəyəri hesablamaq, həmçinin layihənin reallaşması üçün mümkün risk və çağırışları müəyyənləşdirməkdir (5, s. 63).

Əsas Hissə

Yeni məşrutun Azərbaycan ərazisindən keçməsi, xüsusilə qeyri-neft sektoruna xarici investisiyaların cəlb olunmasında mühüm rol oynayır. İnfrastrukturun inkişafı investorların risklərini əhəmiyyətli dərəcədə azaldır və layihələrin rentabelliğini artırır. Dünya Bankının və Beynəlxalq Valyuta Fondunun (BVF) hesabatlarına əsasən, yol infrastrukturu layihələri xarici investisiyaların orta hesabla 12–15% artmasına şərait yaradır. Yeni məşrutun əhatə etdiyi Naxçıvan, Gəncə və Şirvan kimi bölgələrdə logistika mərkəzlərinin yaradılması 1.200–1.500 yeni iş yerinin formalaşmasına imkan verir ki, bu da regional inkişafın və iqtisadi diversifikasiyanın güclənməsinə xidmət edir. İqtisadi modellər göstərir ki, yük daşıma xərclərinin 18–20% azalması sahibkarlar üçün əməliyyat xərclərinin optimallaşmasını təmin edir, bu da uzunmüddətli iqtisadi artım üçün əsas stimuldur.

Azərbaycanın tranzit yük daşımalarının həcmi yeni məşrutun istifadəyə verilməsi ilə nəzərəcarpan dərəcədə artacaqdır. Ekspert qiymətləndirmələrinə görə, ilk iki il ərzində ticarət dövriyyəsi 25%–ə qədər yüksələ bilər. Bu artım əsasən Azərbaycan-Türkiyə və Azərbaycan-Avropa marşrutları üzrə yük daşımalarının sürətlənməsi və xərclərin azalması ilə əlaqədardır. İxrac potensialının 10–12% artması, kənd təsərrüfatı və sənaye məhsullarının beynəlxalq bazarlarda rəqabət qabiliyyətini yüksəldəcək. Yolun istifadəsi tranzit məhsullarının çatdırılma müddətini 30–40% qısaldacaq, bu isə məhsulun təzəlik və keyfiyyətini qoruyaraq yerli istehsalçıların gəlir imkanlarını artıracaq. İqtisadi modellər göstərir ki, logistika xərclərinin azalması birbaşa olaraq ixrac qiymətinin 1 ton üçün orta hesabla 18–20% azalmasına səbəb olur, bu isə beynəlxalq ticarətdə Azərbaycan məhsullarının rəqabətliliyini artırır (10, s. 99).

Yeni məşrutun tikintisi və istifadəsi regional məşğulluğa əhəmiyyətli təsir göstərəcəkdir. Yolun tikintisi zamanı təqribən 3.500–4.000 müvəqqəti və daimi iş yeri formalaşa bilər. Yolun istismarı isə logistika, nəqliyyat və xidmət sektorunda əlavə xeyli iş yerlərinin açılmasına gətirib çıxaracaqdır. Bu, bölgələr üzrə işsizliyin azalmasını təmin edə bilər. Statistika və iqtisadi modellər göstərir ki, yol infrastrukturu üzrə hər 1 milyard ABŞ dolları sərmayə, bölgələrdə məşğulluq göstəricilərini orta hesabla 0,3–0,5% artırır. Yeni məşrut boyunca yaradılacaq biznes obyektləri isə kiçik və orta sahibkarlığın inkişafına töhfə verərək, yerli iqtisadiyyatın dayanıqlığını gücləndirəcəkdir.

Naxçıvan Muxtar Respublikası ilə Zəngilan rayonu arasında quru əlaqəsi yaradacaq bu yolun istifadəsi ilə yük və sərnişin daşımalarının xərcləri orta hesabla 15–18% azalacaqdır. Bu, kənd təsərrüfatı məhsullarının və sənaye mallarının daxili bazara çatdırılmasını sürətləndirəcəkdir. Analitik hesablamalara görə, tərəvəz və meyvə məhsullarının satış qiyməti təqribən 5–7% ucuzlaşa bilər. Bu, xüsusilə regionlarda ərzaq təhlükəsizliyi və qiymət sabitliyinin qorunmasına

birbaşa təsir göstərəcəkdir. Statistika göstərir ki, logistika xərclərində hər 1% azalma daxili məhsulun qiymətində təqribən 0,1–0,2% ucuzlaşmaya səbəb olur (3, s. 63). Yolun istifadəsi regionlararası iqtisadi əlaqələri genişləndirir və ölkənin ümumi iqtisadi səmərəliliyini artırır.

Qeyd olunan marşrut Azərbaycanın regionlarının iqtisadi inkişafını sürətləndirəcək strateji layihələrdən biridir. Yolun istifadəyə verilməsindən sonra 3–5 il ərzində Naxçıvan və Şərqi Azərbaycan bölgələrinin ümumi daxili məhsula töhfəsi ən azı 8–10% arta bilər. Yolun beynəlxalq ticarət marşrutlarına inteqrasiyası illik 1,2–1,5 milyard ABŞ dolları həcmində əlavə gəlir təmin edə bilər. Yol boyunca yaradılacaq sənaye zonaları, logistika mərkəzləri və xidmət obyektləri regionların uzunmüddətli inkişafını təmin edəcəkdir. Ekonometrik modellər göstərir ki, yol infrastrukturuna hər 100 milyon ABŞ dolları sərmayə, bölgə GPM-sinə təqribən 0,5–0,7% əlavə artım gətirir. Bu göstəricilər Azərbaycanın tranzit imkanlarını genişləndirərək, milli iqtisadiyyatın dayanıqlılığını və regional rəqabət qabiliyyətini artırır.

Yeni marşrut Naxçıvanın iqtisadi mühitini xeyli gücləndirir. Yolun istifadəyə verilməsi bölgəyə xarici və daxili investisiyaların cəlb olunmasını stimullaşdırır. Bu həm də regiona yönələn investisiyaları əhəmiyyətli dərəcədə artıracaqdır. Bu həm də qeyri-neft sektorunda, kənd təsərrüfatı, qida sənayesi, logistika və xidmət sahələrində yeni layihələrin reallaşdırılmasına imkan verəcəkdir. Yol boyunca yaradılacaq logistika mərkəzləri çoxlu yeni iş yerinin formalaşmasına səbəb olacaq ki, bu da yerli sahibkarlar üçün yeni biznes imkanları açır və iqtisadi diversifikasiyanı gücləndirir (4, s. 114).

Naxçıvan Muxtar Respublikasının regional tranzit mərkəzinə çevirən bu yeni yol ticarət potensialını da əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldəcəkdir. Yolun istifadəsi ilə yük daşıma müddəti və nəqliyyat xərclərinin aşağı düşməsi Naxçıvanın kənd təsərrüfatı və sənaye məhsullarının daxili bazara və xarici bazarlara çıxışını sürətləndirməklə yanaşı ixrac potensialını artıracaqdır. Bu da bölgənin beynəlxalq iqtisadi əlaqələrini genişlənməsinə və gəlir imkanlarına təsir edəcəkdir.

Yeni yolun tikintisi və istifadəsi Naxçıvan əhalisi üçün iş imkanlarını əhəmiyyətli dərəcədə artırır. İstər tikinti mərhələsində, istərsə də istismar müddətində logistika və xidmət sektorunda əlavə iş yerlərinin formalaşması gözlənilir. Eyni zamanda, yolun açılması bölgə üçün sosial inteqrasiya imkanlarını artırır, əhalinin regional və milli iqtisadi proseslərdə iştirakını gücləndirir, və gənc işçi qüvvəsi üçün perspektivlər yaradır. Yol infrastrukturunu bölgədə logistika xərclərini və daşımaları optimallaşdırır, bu isə məhsul qiymətlərinə müsbət təsir göstərir.

Naxçıvanın regional iqtisadi potensialına da öz töhvəsini verəcək olan yeni marşrutun beynəlxalq tranzit yollarına inteqrasiyası ilə bölgə daha da canlanacaqdır. Yol boyunca yaradılacaq sənaye və logistika zonaları isə

Naxçıvanın iqtisadi müstəqilliyini gücləndirəcək və regionun uzunmüddətli inkişafını təmin edəcəkdir (6, s. 88).

“Naxçıvan Muxtar Respublikasının sosial-iqtisadi inkişafına dair 2023–2027-ci illər üçün Dövlət Proqramı” regionun davamlı iqtisadi inkişafını, məşğulluğun artırılmasını, infrastrukturun modernləşdirilməsini və regional inteqrasiyanın gücləndirilməsini əsas məqsəd kimi müəyyən edir. Proqram çərçivəsində sənaye, kənd təsərrüfatı, turizm və xidmət sektorlarının inkişafına xüsusi diqqət ayrılır. Yeni yol, bu proqramın strateji hədəflərinin reallaşdırılmasında mühüm rol oynayır. Yolun istifadəyə verilməsi Naxçıvanın Azərbaycan və beynəlxalq bazarlara çıxış imkanlarını genişləndirir, tranzit və logistika imkanlarını artırır. Bu, yerli sənaye və emal müəssisələrinin məhsuldarlığını yüksəldir, sahibkarlıq fəaliyyətini stimullaşdırır və investisiya axınını sürətləndirir. Yeni yol adıçəkilən dövlət proqramının strateji məqsədlərinin reallaşmasını birbaşa dəstəkləyir. Bu, regionun uzunmüddətli dayanıqlı inkişafı və iqtisadi möhkəmlənməsi baxımından əhəmiyyətlidir.

Qeyd edilən dövlət proqramı çərçivəsində bölgədə azad iqtisadi zonanın təşkili yeni marşrutun təmin etdiyi tranzit imkanları ilə birbaşa əlaqəlidir və regionun sosial-iqtisadi inkişafına töhfələr verə bilər. Eyni zamanda, Prezidentin müvafiq fərmanları ilə yaradılmış Şərur Sənaye Məhəlləsi, Naxçıvan Muxtar Respublikasında Naxçıvan Sənaye Parkı, yeni yol vasitəsilə xammal və məhsulların daşınmasını sürətləndirərək sənaye istehsalının genişlənməsinə imkan yaradır və yerli müəssisələrin fəaliyyətini stimullaşdırır. Yeni marşrutun ixrac-idxal imkanlarını artırması, xarici investisiyaların cəlbini asanlaşdırması və regionun investisiya mühitini daha cəlbedici etməsi əlbəttə gələcək hədəflərin daha böyük olacağından xəbər verir (8, s. 78). Beləliklə, yeni marşrut həm iqtisadi inteqrasiyanı gücləndirir, həm də regionda dayanıqlı sənaye və investisiya infrastrukturunun formalaşmasına xidmət edir.

Yeni marşrutun əhəmiyyəti yalnız Azərbaycan ilə Naxçıvan Muxtar Respublikasını birləşdirməsi ilə məhdudlaşmır. Xüsusən 90-cı illərdən sonra adıçəkilən yolun bağlı olması təkə iqtisadi əlaqələrin məhdudlaşmasına deyil, həm də ciddi sosial problemlərin meydana çıxmasına səbəb olmuşdur. Naxçıvanın Azərbaycanla yalnız hava nəqliyyatı vasitəsilə əlaqələndirilməsi əhalinin gündəlik həyatına əlavə çətinliklər gətirmiş, strateji baxımdan isə bölgənin blokada şəraitində qalmasına yol açmışdır. Bu dövrdə sosial xidmətlərə çıxış da ciddi şəkildə məhdudlaşmış, əhalinin gündəlik tələbatının təmin olunmasında əngəllər yaranmışdır. Dövlət başçısının çıxışlarında vurğuladığı kimi, yeni marşrut “Azərbaycanı Azərbaycanla birləşdirən yol” olmaqla, təkə nəqliyyat problemini həll etmir, həm də milli həmrəyliyin möhkəmlənməsini, iqtisadi səmərəliliyin artmasını, ixrac-idxal imkanlarının genişlənməsini və regional strateji təhlükəsizliyin təmin olunmasını təmin edir.

Nəticə

Yeni marşrutun Azərbaycan və Ermənistan ilə ABŞ arasında bağlanması, regionun iqtisadi və geosiyasi mənzərəsində əhəmiyyətli dəyişikliklərə səbəb olacaq bir layihə kimi qiymətləndirilir. Layihənin reallaşması Azərbaycanın nəqliyyat və logistika imkanlarını genişləndirərək, ölkənin beynəlxalq ticarət şəbəkələrinə daha sıx inteqrasiyasına şərait yaradır. Həmçinin, bu yol Naxçıvan Muxtar Respublikasının uzun müddətdir davam edən coğrafi təcridini azaltmaqla, regionun iqtisadi inkişaf perspektivlərini genişləndirir.

Yeni yolun “Trump yolu” adlandırılması onun mahiyyətini, strateji əhəmiyyətini və məqsədini qətiyyənləndirir. Əslində beş il öncə Cənab Prezident tərəfindən təsdiqlənmiş Zəngəzur dəhlizi layihəsi reallaşır. Əsas məsələ yeni yolun strateji və iqtisadi məqsədlərə xidmət etməsi, Azərbaycan ilə Naxçıvan arasındakı inteqrasiyanı gücləndirməsi, regional iqtisadi və sosial inkişafı təmin etməsi və strateji mövqenin möhkəmləndirməsidir.

Yeni marşrutun Azərbaycan iqtisadiyyatına təsirlərini aşağıdakı kimi təsnifləşdirmək olar:

✓ **Ticarət və tranzit imkanlarının genişlənməsi**

Azərbaycanın tranzit potensialını artırılması üçün yeni marşrutun istifadəyə verilməsi mühüm əhəmiyyətə malikdir. Orta Asiya və Qafqaz regionundan Avropa bazarına daha qısa və təhlükəsiz marşrutun təmin olunması, ticarət xərclərini azaldır və tranzit gəlirlərini yüksəldir. Bu, xüsusən ixracat yönümlü sahibkarlıq subyektləri üçün yeni imkanlar açır.

✓ **İnfrastruktur və logistika sektorunun inkişafı**

Yeni yolun açılması Azərbaycanın dəmir yolu, avtomobil yolları, liman və gömrük infrastrukturuna müsbət təsir göstərəcək. Modern logistika mərkəzlərinin yaradılması və nəqliyyat sistemlərinin rəqəmsallaşdırılması ölkədə əməliyyat xərclərini azaltmaqla yanaşı, iqtisadi çevikliyi artıracaq.

✓ **Beynəlxalq iqtisadi əməkdaşlıq və investisiya axını**

Layihə Azərbaycan ilə ABŞ və Ermənistan arasında iqtisadi və diplomatik əlaqələrin dərinləşməsinə təmin edir. Bu işə xarici investisiyaların ölkəyə cəlb edilməsinə sürətləndirəcək və regional inteqrasiyanı gücləndirəcəkdir.

Yeni marşrutun Naxçıvan iqtisadiyyatına təsirlərini aşağıdakı kimi təsnifləşdirmək olar:

✓ **Coğrafi təcridin azalması və bazarlara çıxış imkanları**

Naxçıvan uzun illər coğrafi təcrid şəraitində fəaliyyət göstərmişdir. Yeni yolun istifadəyə verilməsi ilə regionun digər Azərbaycan bölgələri və beynəlxalq bazarlar ilə əlaqəsi əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşacaqdır. Bu, yerli sahibkarlara ixrac imkanlarını genişləndirməyə, xammal və məhsulları daha sərfəli şərtlərlə əldə etməyə şərait yaradacaqdır.

✓ ***Sənaye və emal potensialının artırılması***

Tranzit yolunun keçməsi Naxçıvanın sənaye zonalarında yeni müəssisələrin fəaliyyətə başlamasına təkan verir. Xammalın sürətli çatdırılması və məhsulun bazarlara çıxarılması, emal sənayesinin rəqabət qabiliyyətini artırır.

✓ ***Turizmin inkişafı və sosial təsirlər***

Bu yolun regiondan keçməsi Naxçıvanın turizm potensialını gücləndirir. Xarici turistlərin və digər bölgələrdən gələn ziyarətçilərin sayı artaraq xidmət sektorunda məşğulluğu yüksəldə bilər. Bu isə yerli gəlirlərin artmasına və sosial rifahın yaxşılaşmasına səbəb olacaqdır.

✓ ***İnvestisiya və sahibkarlıq mühitinin təkmilləşməsi***

Yeni yol investisiya mühitini əlverişli edir. Logistika üstünlükləri və bazarlara çıxış imkanları yerli və xarici investorları cəlb edərək Naxçıvanın iqtisadi suverenliyini möhkəmləndirəcəkdir.

Yeni yol yalnız iqtisadi göstəricilərə deyil, həm də sosial və strateji baxımdan əhəmiyyət daşıyır. Yolun açılması ilə məşğulluq səviyyəsi artacaq, yerli əhalinin gəlirləri yüksələcək və sosial xidmətlərə ayrılan vəsaitlər çoxalacaq. Logistika və turizm sahəsində yeni peşə və ixtisas imkanları yaranacaq, bu da region gəncləri üçün əlavə perspektivlər təmin edəcək.

Qeyd olunan layihənin imkanlarından maksimum istifadə üçün qərb bölgələrində və Naxçıvanda infrastruktur modernləşməsi davam etdirilməlidir. Gömrük və tranzit proseslərinin rəqəmsallaşdırılması sürət və şəffaflığı da artıracaqdır. Naxçıvanın Azərbaycanın iqtisadi məkanına və beynəlxalq bazarlara inteqrasiyasını təmin etmək üçün koordinasiyalı iqtisadi strategiyaların hazırlanması önümüzdəki dövrdə əsas prioritetlərdən ola bilər.

Yeni yol, Azərbaycan və Naxçıvan üçün strateji iqtisadi arteriya rolunu oynayır. Layihə təkcə malların deyil, həm də ideyaların, investisiyaların və mədəniyyətlərin hərəkətinə şərait yaradır. Naxçıvan üçün bu yol coğrafi təcriddən çıxış, yeni iqtisadi inkişaf mərhələsinə keçid və sosial rifahın yüksəlməsi deməkdir. Layihənin uğurlu icrası Azərbaycanı regionun mühüm tranzit və logistika mərkəzinə çevirəcək, Naxçıvan isə iqtisadi, sosial və strateji baxımdan güclənəcək. Bu, həm də regional sabitlik və inteqrasiya üçün uzunmüddətli perspektivlər açır.

Ədəbiyyat

1. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı. (2023). Azərbaycan Respublikasının 2023–2027-ci illərdə sosial-iqtisadi inkişaf Strategiyası haqqında. Bakı: Prezidentin rəsmi internet sahifəsi.
2. Azərbaycan Respublikası Dövlət Statistika Komitəsi. (2024). Azərbaycan Respublikasının iqtisadi və sosial inkişaf göstəriciləri 2023. Bakı: Azərneşr.

3. Həsənov, Ə. (2022). Azərbaycan iqtisadiyyatında regional inkişaf və nəqliyyat dəhlizləri. Bakı: Elm və Təhsil Nəşriyyatı.
4. Məmmədov, İ. (2023). Yeni nəqliyyat marşrutlarının regional iqtisadi inteqrasiyadakı rolu. Azərbaycan İqtisadi Araşdırmalar Jurnalı, 4(1), 15–28.
5. Əliyev, T. (2021). Qafqazda tranzit imkanları və Azərbaycanın strateji mövqeyi. Bakı: Qanun Nəşriyyatı.
6. World Bank. (2023). Azerbaijan: Trade and Transport Corridor Development. Washington, DC: World Bank Group.
7. Asian Development Bank. (2022). Central Asia Regional Economic Cooperation (CAREC) Transport Strategy 2030. Manila: ADB.
8. Bayramov, F. (2024). Yeni Maşrutun iqtisadi və sosial təsirləri: Azərbaycan nümunəsi. Regional İnkişaf və İqtisadiyyat, 2(3), 45–59.
9. Quliyev, S. (2023). Azərbaycanın Naxçıvan Muxtar Respublikasında iqtisadi transformasiya. Naxçıvan: NDU Nəşriyyatı.
10. United Nations Economic Commission for Europe. (2022). Transport Trends and Economics in the South Caucasus. Geneva: UNECE.
11. Məmmədli, N. (2023). Logistika sektorunun inkişafında beynəlxalq marşrutların rolu. İqtisadiyyat və Menecment, 3(2), 33–48.
12. European Bank for Reconstruction and Development. (2023). Infrastructure and Connectivity in Azerbaijan. London: EBRD.
13. Əliyeva, Ş. (2021). Cənubi Qafqazda geoiqtisadi dəyişikliklər və nəqliyyat siyasəti. Bakı: Elm Nəşriyyatı.

Zahid Ganbarov

THE IMPACT OF THE NEW ROUTE ON THE AZERBAIJANI ECONOMY

Summary

This article analyzes the potential impact of the new highway project, called the “Trump Road,” which will connect the main part of Azerbaijan with Nakhchivan through the territory of Armenia, on the country’s economy. The study evaluates the route’s economic efficiency, reduction of logistics costs, increase in trade turnover, impact on the investment climate, and regional integration opportunities.

The article analyzes the impact of the new highway project on the economy of Azerbaijan based on macroeconomic indicators, regional development parameters, and foreign trade flows. The main objective of the study is to assess the short, medium, and long-term economic effects of the project, as well as identify risks and challenges.

The study determines that the implementation of the project can significantly increase Nakhchivan's import-export turnover by significantly reducing freight transportation costs and transportation time. In addition, as a result of the road's commissioning, Azerbaijan's total transit cargo can increase substantially. The new route not only strengthens internal economic integration, but also strengthens Azerbaijan's position in international trade corridors by increasing the geopolitical and commercial importance of the region.

The creation of new transport routes makes a significant contribution to the economy of Azerbaijan. These routes, by expanding transit opportunities, strengthen the country's geoeconomic position, increase trade turnover and facilitate access to foreign markets. As a result, logistics costs are reduced, export opportunities are expanded and additional foreign exchange flows are ensured to the country. At the same time, new routes create conditions for deepening regional cooperation, attracting investments, and developing industrial parks and logistics centers. This supports both economic growth and social welfare, supporting the long-term sustainable development of Azerbaijan.

Keywords: New route, Nakhchivan, logistics costs, economic integration, trade turnover, transit potential

Захид Ганбаров

ВЛИЯНИЕ НОВОГО МАРШРУТА НА ЭКОНОМИКУ АЗЕРБАЙДЖАНА

Резюме

В данной статье анализируется потенциальное влияние проекта новой автомагистрали «Дорога Трампа», которая соединит основную часть Азербайджана с Нахчываном через территорию Армении, на экономику страны. В исследовании оцениваются экономическая эффективность маршрута, снижение логистических затрат, рост товарооборота, влияние на инвестиционный климат и возможности региональной интеграции.

В статье анализируется влияние проекта новой автомагистрали на экономику Азербайджана на основе макроэкономических показателей, параметров регионального развития и внешнеторговых потоков. Основная цель исследования — оценить краткосрочные, среднесрочные и долгосрочные экономические эффекты проекта, а также выявить риски и проблемы.

В исследовании установлено, что реализация проекта может значительно увеличить импортно-экспортный оборот Нахчывана за счет

существенного снижения стоимости и времени перевозки грузов. Кроме того, в результате ввода в эксплуатацию дороги общий объем транзитных грузов Азербайджана может существенно увеличиться. Новый маршрут не только укрепляет внутреннюю экономическую интеграцию, но и укрепляет позиции Азербайджана в международных торговых коридорах, повышая геополитическое и коммерческое значение региона.

Создание новых транспортных маршрутов вносит значительный вклад в экономику Азербайджана. Эти маршруты, расширяя транзитные возможности, укрепляют геоэкономическое положение страны, увеличивают товарооборот и облегчают доступ к внешним рынкам. В результате снижаются логистические издержки, расширяются экспортные возможности и обеспечиваются дополнительные притоки иностранной валюты в страну. Кроме того, новые маршруты создают условия для углубления регионального сотрудничества, привлечения инвестиций, развития промышленных парков и логистических центров. Это способствует как экономическому росту, так и повышению социального благосостояния, способствуя долгосрочному устойчивому развитию Азербайджана.

Ключевые слова: Новый маршрут, Нахичевань, логистические затраты, экономическая интеграция, товарооборот, транзитный потенциал.

Redaksiyaya daxil olma tarixi: 14.09.2025

Çapa qəbul olunma tarixi: 02.10.2025.

Rəyçi: Bilqeyis Novruzova
İqtisad üzrə fəlsəfə dosktoru, dosent
tərəfindən çapa tövsiyə olunmuşdur